

KOPSAVILKUMS

Psiholoģija ir zinātne par cilvēka uzvedību, psihs attīstības un darbības likumsakarībām. Tā apraksta un izskaidro cilvēku uzvedību un dažādu psihisko parādību izpausmes. Atšķirībā no cilvēku "ikdienas pētījumiem" psiholoģijas zinātne izmanto zinātniskas informācijas iegūšanas, analizēšanas un interpretēšanas metodes. Nepieciešamā informācija tiek ievākta ar **aprakstošajām metodēm** (• gadījuma vēsture, • novērošana, • aptauja, • psiholoģiskais tests), bet cēloņsakarības starp parādībām tiek pamatotas, izmantojot **eksperimentālus pētījumus**.

Psiholoģijas atziņas sākotnēji ir attīstījušās filozofijas ietvaros. Kā neatkarīga zinātne psiholoģija izveidojās tikai 19. gadsimta beigās, kad Vācijā tika nodibināta pirmā psiholoģisko pētījumu laboratorija. Sākot ar 20. gadsimtu, pamazām radās vairāki atšķirīgi **psiholoģijas zinātnes virzieni**, kuru ietvaros tika veikti zinātniski pētījumi, – • psihoanalīze (pēta cilvēka apziņas un bezapziņas attiecības), • biheiviorisms (pēta uzvedību), • geštaltpsiholoģija (pēta uztveres likumus), • kognitīvā psiholoģija (pēta kognitīvo procesu likumsakarības), • kultūrvēsturiskā pieeja (pēta sociālās vides un psihs parādību attiecības), • humānistiskā pieeja (pēta personību kā veselumu un brīvās gribas cilvēku). Daži no šiem virzieniem ir attīstījušies tālāk un sazarājušies (psihoanalīze, biheiviorisms, kultūrvēsturiskā pieeja), bet citi – izzuduši (geštaltpsiholoģija), un to vietā izveidojušies jauni virzieni (kognitīvā psiholoģija, humānistiskā pieeja). Minēto virzienu ietvaros ir izveidojušās vismaz 50 mūsdienu **psiholoģijas zinātnes nozares**, kuras var iedalīt • fundamentālajās un • lietišķajās nozarēs.

Psihologs ir speciālists, kas ieguvis augstāko izglītību psiholoģijas zinātnē. Viņš palīdz cilvēkiem risināt psiholoģiska rakstura problēmas, norādot uz problēmas cēloni un būtību.